

Megújult őstermelői szabályozás

2016. január 6.

Január 1-től új szabályozás az őstermelői tevékenységre

A Magyar Közlöny 2015. évi 205. számában megjelent, és 2016. január 1-ével hatályba lépett a mezőgazdasági őstermelői igazolványról szóló 436/2015. (XII. 28.) Korm. rendelet. A rendelet az őstermelői tevékenységet közérthetőbb formában szabályozza, megteremti az elektronikus eljárás és a jelenlegi papír alapú igazolványok helyett a kártya alapú igazolvány bevezetésének feltételeit, lehetőséget teremt az érintettek adminisztrációs terheinek hosszú távú csökkentésében, valamint az ellenőrzési jogkörök kibővítésén keresztül gazdaságfehérítő célokat is szolgál.

Nem változik az eddigi rendszerhez képest, hogy az őstermelői igazolványokkal kapcsolatos ügyintézés, az igazolvány kiadása, módosítása, cseréje és bevonása továbbra is a Nemzeti Agrárkamarának az őstermelő állandó lakóhelye szerint illetékes megyei ügyintéző szervezeténél kérelmezhető.

Az őstermelői igazolvánnyal kapcsolatos visszaélések elkerülése érdekében a rendelet előírja, hogy az őstermelői igazolvány iránti kérelmet csak személyesen, vagy közokiratba foglalt meghatalmazással lehet benyújtani. Amennyiben az ügyfél egészségi állapota miatt nem képes a kiállító előtt személyesen megjelenni, úgy a helyette eljáró személy képviseleti jogosultságát teljes bizonyító erejű magánokiratba foglalt meghatalmazással csak igazolni.

A kérelem előterjesztésekor továbbra is igazolnia kell a benyújtónak az őstermelő személyazonosságát, az őstermelői igazolványra való jogosultságát, be kell tudni mutatni a saját gazdaságra vonatkozó rendelkezési jogosultságot igazoló dokumentumokat is.

Az őstermelői igazolvány iránti kérelmet a falugazdász elektronikus felületen állítja elő. Az elektronikusan kitöltött és egyeztetett adatokat tartalmazó dokumentum nyomtatásra kerül, amely az ügyfél aláírását követően minősül kérelemnek. Az aláírt kérelem magába foglalja a korábbi kérelmet és annak mellékleteit. Az elektronikusan rögzített adatok a későbbiek során ismételten felhasználhatóak, csak a módosítások esetében lesz szükség adatfelvételre. A kérelemben szereplő valamennyi adat a közhiteles hatósági nyilvántartás részét képezi. A nyilvántartásból történő, az adóhatóság és a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv felé fennálló adatszolgáltatási kötelezettséget,

valamint az őstermelői tevékenység igazolásával és az igazolvány adattartalmával kapcsolatos adatszolgáltatásokhoz kötődő feladatokat továbbra is a NÉBIH látja el.

Amennyiben megállapítható, hogy a kérelmező jogosult őstermelői tevékenység végzésére, úgy a személyi igazolványhoz hasonlóan egy ideiglenes igazolvány kerül kiállításra, amely legfeljebb a kiállításától számított 60 napig igazolja, hogy a tulajdonosa őstermelői tevékenységet folytat, és jogosult a személyi jövedelemadóról szóló 1995. évi CXVII. törvény a mezőgazdasági őstermelőre vonatkozó rendelkezései szerinti adózásra.

A kártya alapú igazolvány az ügyfél választása szerint postai úton vagy a kérelmezés helyén kerül átadásra az őstermelő vagy meghatalmazottja részére. A postai úton át nem vett igazolványt az őstermelő vagy a helyette eljáró személy veheti át a kiállítónál. Az át nem vett igazolványokat azonban a NAK az igazolvány kiállításától számított egy év elteltével megsemmisíti.

Az igazolványok hatályosságának és érvényességének szabályai az eddigitől közérthetőbben, kevesebb visszaélésre lehetőséget adó módon kerültek megfogalmazásra. Jelentős változások:

- az igazolvány hatálya az eddigi három évről öt évre változik,
- a lejáró igazolvánnyal rendelkező őstermelők, (akiknek fontos társadalombiztosítási szempontból a folytonos jogviszony) lehetőséget kapnak a tárgyévét követő év január 1-jétől kezdődő hatályú, új igazolvány igénylésére,
- a 2016. évre vonatkozó, átmeneti évet követően 2017. január 1-jétől megszűnik az igazolványok január 1. és március 20. közötti időszakban visszamenőleges hatállyal történő igénylésének lehetősége.

Tekintettel a papír alapú igazolványok kivezetésére, és a kártya alapú igazolványok kiadására, a 2016. január 1. és március 20. napja között kiadott új igazolványok 2016. január 1-től hatályosak. A 2016. január 1. és május 31. között kiállított ideiglenes igazolvány a hatvan nap helyett 2016. július 31-ig igazolja, hogy a mezőgazdasági őstermelő őstermelői tevékenységet folytat, és jogosult a Szja. tv. mezőgazdasági őstermelőre vonatkozó rendelkezései szerinti adózásra.

Az őstermelői igazolvány kiállítása és érvényesítése továbbra is díjmentes. Az elveszett, megsemmisült, vagy megrongálódott igazolvány pótlásáért azonban 3 000 forintos illetéket kell megfizetni, amely illeték 2016. február 1-től 3 000 forintos igazgatási szolgáltatási díjként értendő. A befizetéséről szóló hitelt érdemlő igazolást az igazolvány pótlásának kérelmezésénél be kell tudni mutatni.

Az őstermelő köteles az igazolványt tizenöt napon belül a kiállítónak leadni, ha a tevékenység végzésével felhagy, vagy azt nem mezőgazdasági őstermelőként

kívánja folytatni. A kérelemben nyilatkozott adatokban bekövetkezett változást a változás bekövetkezésétől számított tizenöt napon belül, míg a saját gazdaságot érintő változásokról továbbra is évente egyszer, június 15. napjáig köteles bejelenteni a kiállítónál. Az igazolvány, illetve értékesítési betétlap elvesztését, megsemmisülését, megrongálódását azonban haladéktalanul be kell jelentenie.

Az értékesítési betétlapra vonatkozó eddig ismert szabályok nem változtak, az őstermelői igazolvány továbbra is az értékesítési betétlappal együtt érvényes. A már hatályos igazolvány maximum három egymást követő adóévre érvényesíthető, az érvényesség tárgyév március 20-ig kiváltott betétlap esetén tárgyév január 1-én kezdődik. Az elveszett, megsemmisült vagy megrongálódott értékesítési betétlap pótlásáért illetéket nem kell fizetni, azonban a betétlap csak az adott tárgyévre vonatkozóan pótolható. A betétlap adattartalma azonban bővül, ezáltal egyértelműen az őstermelőhöz, illetve az igazolványhoz rendelhető, továbbá a kifizetők számára is sokkal informatívabb dokumentumként szolgálhat a felvásárlás adminisztrációja során.

A rendelet továbbá egyértelműen rögzíti az ellenőrzési feladatokkal kapcsolatos hatásköröket, eljárási szabályokat, amelyek szigorúbbak lettek, és amelyek alapján a jogkövető őstermelők a tisztább versenyhelyzetnek eredményeként előnyösebb helyzetbe kerülhetnek, a nem valós őstermelői tevékenységet folytatók pedig kikerülhetnek a rendszerből.

Tekintettel arra, hogy a kártya alapú igazolvány alkalmas a Nyilvántartásban szereplő valamennyi adat tárolására, ezért az eddigiektől eltérően az őstermelőnek az őstermelői igazolványa mellett csak az értékesítési betétlapját, illetve a családi gazdaság nyilvántartásba vételéről szóló határozatát és a személyazonosító igazolványát vagy egyéb, a személyazonosság igazolására alkalmas okmányát kell magánál tartania, és azt felhívásra bemutatnia.

A közös őstermelői igazolvány esetén a közös háztartásban élő, közös gazdaságban dolgozó családtagoknak, együttes nyilatkozatuk alapján, továbbra is lehetőségük van közös igazolványt kiváltaniuk, ha ezt a módot előnyösebbnek ítélik meg. Ennek kis gazdaság esetén adminisztrációt csökkentő jelentősége van, nagy gazdaságnál azonban érdemesebb lehet külön-külön igazolvány alapján termelni, hiszen az egy időben különböző helyszíneken történő értékesítést egy igazolvánnyal nem lehet lebonyolítani.

Az új rendeletnek az is célja, hogy a vásárlók is egyértelműen fel tudják ismerni az érvényes igazolvánnyal rendelkező valós őstermelőket, azonosítani tudják a hazánkban megtermelt őstermelői termékek körét, ugyanis az őstermelőnek az értékesítés helyszínén köteles az igazolvány száma mellett az őstermelői

terméket, vagy az értékesítés helyszínét a „Saját őstermelői tevékenységből származó termék” felirattal a vásárló tájékoztatására alkalmas módon ellátni. Az új rendelet taxatív előírással szünteti meg azt az eddig előforduló helyzetet, hogy egyes őstermelők ugyanazt a terméket, azonos helyen és azonos időben őstermelőként és egyéni vállalkozóként is értékesítették. A megyei kormányhivatal az ellenőrzés során az eddig ismert pontokon túl az őstermelői tevékenységét az egyéni vállalkozókról szóló nyilvántartásban szereplő adatokkal való összevetéssel is vizsgálhatja.

Aki nem felel meg a jogszabályban előírtaknak, illetve amennyiben a nyilvántartásban szereplő adatok eltérést mutatnak valósághoz képest, úgy a megyei kormányhivatal az ellenőrzés során az igazolvány két hónaptól két évig terjedő időtartamra történő visszavonásával eltilthatja az őstermelőt az őstermelői tevékenység végzésétől.

A megyei kormányhivatal a korábbiaktól eltérően nem csak akkor tilthatja el a termelőt az őstermelői tevékenységtől, ha az általa értékesíteni kívánt vagy értékesített termék mennyisége legalább 10%-kal több, mint amennyi a nyilvántartásban szerepel, vagy a saját gazdasága adatai alapján lehetősége van termelni, hanem akkor is, ha

- ☐ az őstermelői tevékenységre vonatkozó adatai eltérnek, vagy
- ☐ az adott tevékenység az egyéni vállalkozói tevékenysége között is szerepel, továbbá ha
- ☐ olyan terméket értékesített, vagy kívánt értékesíteni, amelyről nem nyilatkozott, és amelyet nem tartalmaz a nyilvántartás.

Az új rendelet értelmében minden, 2015. december 31-ig még hatályát nem veszített, papír alapon kiadott őstermelői igazolvány 2016. december 31. napjáig használható, ezen időpontban azonban hatályukat veszítik.